

GIG ECONOMIE ȘI NET ECONOMIE – REALITĂȚI ACTUALE ÎN ECONOMIA MONDIALĂ

LAPTEACRU VALERIA, studentă, EMREI-191

Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, or. Chișinău, str. Banulescu-Bodoni, 61
e-mail: valeria.lapteacru@mail.ru

Abstract. *Innovative technologies and the emergence of virtual communities create new types of communication between the employee and the employer, that go beyond the current state of knowledge in economics and existing legal solutions. The purpose of this research is to present the essence and capabilities of the gig economy and net economy at present in the world economy. Gig economy and net economy became current topics under discussion, especially in the context of the emergence of the COVID-19 pandemic.*

Key words: *Gig economy, Net economy, innovation, e-business, digital, technology, COVID-19 pandemic.*

JEL CLASSIFICATION: F1, J4, J8, O3, O5, P4, Y1

INTRODUCERE.

În ultimul timp gig economia și net economia au ieșit din umbră și au început să fie discutate în public tot mai des, în special după apariția pandemiei COVID-19, dar și acum puțini înțeleg sensul și capacitățile acestora. Fiind niște trenduri ai sec. XXI, deja e greu de ignorat aceste fenomene. Ce reprezintă gig economia și net economia? Care este importanța lor la nivel global? Sunt probleme științifice complet noi, puțin studiate de specialiști în domeniul economiei, nu numai la nivel național, ci și internațional. Cu toate acestea, progresul civilizației și, în special, dezvoltarea comunităților virtuale bazate pe noile tehnologii au generat noi forme de comunicare între angajat și angajator, precum și între ofertant și cumpărător, depășind mult cunoștințele și cadrul legal existent. Prin urmare, scopul acestei cercetări este de a prezenta esența, rolul și capacitățile gig economiei și net economiei în prezent în economia mondială.

CONȚINUTUL DE BAZĂ.

Termenul de „gig economie“ se referă la un sistem de piață liberă în care întreprinderile tradiționale angajează contractori independenți, persoane fizice autorizate, și lucrători pe termen scurt pentru a efectua sarcini individuale de muncă.[4] Termenul vine din lumea artelor, a spectacolului în care muzicienii, comicii, etc., erau plătiți pentru aparițiile lor individuale, numite „gig-uri“.

Economia gig este un mediu caracterizat de posturi temporare, în care organizațiile angajează lucrători independenți pentru angajamente pe termen scurt (3-6 luni).[4] Pentru angajatori, economia gig este în mare parte o propunere câștigătoare. Întreprinderile pot angaja rapid experți pentru proiecte individuale fără costuri suplimentare, cum ar fi cele pentru închirierea birourilor. Angajatorul poate beneficia de angajați doar atunci când are nevoie, minimizându-și astfel cheltuielile ce țin de salarizare și eliminând problemele de fluctuații de personal.

Cu toate că există o multitudine de avantaje, în gig economie sunt și dezavantaje precum: lipsa protecției sociale, deoarece cei ce lucrează în această economie nu beneficiază de asigurări sociale sau pentru fondul de șomaj; precum și dificultatea de a planifica bugetul și de a avea un venit lunar constant.

Economia gig-urilor este un nou tip de ocupație apărută în ultimii ani în care oamenii nu mai au venituri din joburi fixe sau din activitatea de liber-profesioniști, ci din prestări de servicii prin intermediul platformelor online de freelancing și sharing. Start-up-uri, precum AirBNB, au revoluționat o industrie întregă și chiar și cei care până acum făceau o activitate hotelieră "tradițională", în prezent se bazează pe AirBNB pentru promovare și pentru a găsi clienți. Se estimează că la nivel mondial 5 milioane de persoane își câștigă existența în acest fel.[1]

În ceea ce este adesea numit „crowd work” sau „gig work” sau „freelance online”, persoanele care desfășoară activități independente lucrează din ce în ce mai mult de la distanță pentru clienții

descoperiți prin intermediul platformelor de muncă online, în proiecte care variază de la activități repetate, de introducere a datelor, până la dezvoltarea de software specializată și muncă creativă. Cercetările emergente sugerează că astfel de „crowdwork” este o nouă formă de angajare non-standard tot mai importantă în întreaga lume. Munca mediată de platforme este acum principala sursă de venit pentru până la 2% din adulții din 14 state membre ale UE.[1]

Deși acest tip de muncă reprezintă doar o mică parte a pieței muncii globale, totuși este cel mai vizibil exemplu al schimbărilor tehnologice ce au loc pe piața muncii, cum ar fi creșterea activității independente și munca contingentă, feedback-ul clienților, telelucru și munca în echipe virtuale și utilizarea firmelor de analiză a datelor și de gestionare algoritmică.

Dezvoltarea competențelor la locul de muncă (săptămânal sau chiar zilnic) se dovedește a fi o caracteristică cheie a lucrătorilor de tip crowdworker.[2] Muncitorii pe platforme sunt predispuși să-și dezvolte competențele transversale, de exemplu, modul de comunicare cu clienții, modalitățile de auto-organizare sau atribute profesionale, precum și competențe specifice legate de platforme și freelancing. În general, acest tip de lucrători tind să se bazeze pe achiziția de cunoștințe și abilități necesare, la timp, sau necesare pentru finalizarea sarcinilor specifice de lucru.

Tabelul 1. Top 10 țări cu cei mai plătiți lucrătorii în gig economie

Nr.	Țările	Creșterea veniturilor într-un an în gig economie
1.	SUA	78%
2.	Marea Britanie	59%
3.	Brazilia	48%
4.	Pakistan	47%
5.	Ucraina	36%
6.	Filipine	35%
7.	India	29%
8.	Bangladesh	27%
9.	Federația Rusă	20%
10.	Serbia	19%

Sursa: Elaborat de autor în baza „The Global Gig-Economy Index”, Payoneer, Q2 2019.

În tabelul 1 se observă că în topul clasamentului se regăsesc SUA și Marea Britanie, fapt ce explică importanța cunoașterii limbii engleze în cadrul gig economiei.[3] Investițiile crescute în educația tehnică sunt un alt element comun pentru toți lucrătorii gig economiei. [3] În mod similar, și Ucraina a ajuns în top 10, datorită unui număr mare de specialiști IT cu educație superioară, care au ajutat companiile de outsourcing din Ucraina să obțină profituri mai mari.

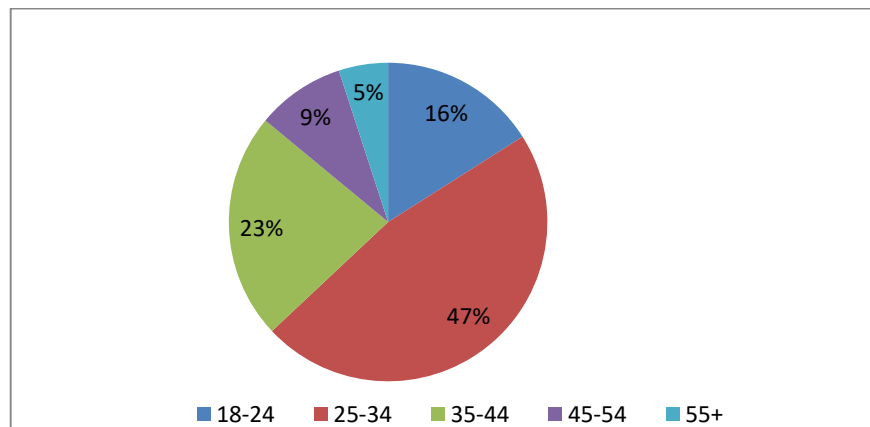

Fig. 1. Ponderea globală a lucrătorilor din gig economie, pe vârste.

Sursa: Elaborat de autor în baza „The Global Gig-Economy Index”, Payoneer, Q2 2019.

În acest context, World Economic Forum preconizează că cele mai căutate aptitudini în 2022 vor fi cele de Analiza Datelor, Inteligența Artificială, și respectiv cunoștințe în domeniul Managementului. Nicio generație nu le poate acoperi pe toate de una singură, dar o platformă poate să-i reunească pe toți cei care au aceste aptitudini. În acest fel, o platformă de tip gig poate pune la dispoziția companiilor experiența și expertiza generațiilor consacrate pe piața muncii, respectiv X și Baby Boomers, și aptitudinile digitale, fie native, fie dezvoltate de-a lungul anilor, ale noilor generații, Y sau Millennials, născuți între 1980 și 1995, și Z, cei născuți între 1996 și 2010.[5]

Există din ce în ce mai mulți profesioniști care își părăsesc locurile de muncă pentru a se înscrie în gig economie. Fie că este vorba de orele flexibile, de absența unui manager care îi monitorizează permanent, sau de dorința de a-și dezvolta propria afacere, lucrătorii nu mai simt nevoia să fie legați de birourile lor. [2]

Există o serie de tendințe care îi pot ajuta pe angajați să afle cum pot fi plătiți mai bine în gig economie, spre exemplu:

1. *Experiența și portofoliile contează*: companiile sunt dispuse să plătească mai mult pentru lucrătorii gig cu experiență în muncă.
2. *Recenziile*: un volum decent de recenzii ale foștilor angajatori oferă un avantaj față de alți lucrători gig de pe piață. [3]
3. *Gândirea la nivel global*: frumusețea gig economiei constă în faptul că există posibilitatea de a lucra pentru oricine din lume, de oriunde. Lucrătorii gig cu mai multă experiență au învățat să-și ofere serviciile într-o audiență globală, deschizându-se către un grup mai mare de angajatori.

Efectele pandemiei COVID-19 asupra relației dintre angajați și angajatori sunt încă incomplet cunoscute și greu de anticipat în acest moment, dar printre ele ar putea fi: reducerea mobilității oamenilor, folosirea accentuată a mijloacelor de comunicare la distanță și a tehnologiei și, din păcate, pierderea unor locuri de muncă sau reducerea normei de muncă.[6] În acest context, platforme de tip gig se vor dovedi „game changers” în procesul de identificare a oportunităților de colaborare. La nivelul companiilor, modelele de afaceri devin tot mai complexe de la o zi la alta. Felul în care colaborăm și interacționăm afectează nu numai afacerile tradiționale, dar promovează și un nou model de afaceri numit „direct-to-consumer (D2C)”.

Conform studiilor făcute de EY (Ernst & Young) în USA, colaborarea temporară pe bază de proiect, care există în anumite domenii încă din 1990 (IT, exploatarea petrolului, contabilitate etc), a căpătat amploare începând cu ultima criză economică din 2008. În contextul în care planeta se confruntă cu pandemia COVID-19, oamenii realizează că aceasta ar putea fi un nou factor accelerator al acestui tip de colaborare.[6] La nivel mondial, estimarea este că, în 2020, aproximativ 20% dintre colaboratorii unei companii vor fi giggeri, iar în anul 2030 acesta va ajunge la 50%.

Net economia reprezintă economia în care se utilizează rețelele de date. Se bazează pe patru inovații tehnologice: telecomunicații, tehnologie informațională, tehnologie media și divertisment, care au impact asupra modurilor posibile de gestionare a informațiilor, comunicării și tranzacțiilor.

Spre deosebire de economia care utilizează sisteme electronice este centrat în net economie.[7] Există o serie de termeni care pot fi identificați cu net economia, de exemplu: e-business, e-comerț, economia informației, economia de rețea, care pot fi, într-o oarecare măsură, sinonime. În această nouă economie, infrastructurile de rețea digitală și comunicare oferă o platformă globală prin care oamenii și organizațiile elaborează strategii, interacționează, comunică, colaborează și caută informații.

Economia digitală valorează astăzi trei trilioane de dolari.[7] Aceasta este de șase ori mai mare decât deficitul comercial anual (GDP) al SUA sau mai mult decât PIB-ul Regatului Unit. Ceea ce este impresionant este faptul că această întreagă valoare a fost generată în ultimii 20 de ani, de la lansarea internetului. Ea a avut un impact substanțial asupra vânzărilor produselor de consum. Un efect a fost apariția rapidă a comercianților online, cum ar fi Ebay sau Amazon. În plus, retailerii tradiționali, precum WalMart și Macy's, și-au restructurat afacerile pentru a se adapta unei net economii. Unii retailerii, precum Forever 21, au declarat falimentul ca urmare a eșecului lor de a anticipa și de a se adapta unei economii digitale. Alții, cum ar fi magazinele Bebe au colaborat cu furnizori externi

pentru a-și converti complet afacerea care este exclusiv digitală. Acești furnizori, cum ar fi IBM (International Business Machines), Microsoft și Branded Online, au permis comercianților de distribuție mai mici să concureze cu mărci mari, multinaționale.

CONCLUZII

Gig economia și net economia au un mare potențial de dezvoltare și extindere la nivel mondial, fapt demonstrat în perioada pandemiei COVID-19 și nu doar. Aceste 2 tipuri de economii oferă multor angajați posibilitatea de a lucra în condiții prielnice și confortabile, de acasă sau chiar aflându-se la mii de kilometri distanță de angajator, precum și avantajul libertății și flexibilității orarului de lucru. Acel imposibil care cândva era de neatins, astăzi a devenit realitate. În cele din urmă, în procesul globalizării, aceste economii ne pot ajuta să facem un pas mai aproape de a deveni un tot întreg cu lumea digitală.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- DUSZYŃSKI M., *Gig Economy Statistics.*, 2020.
- MCFEELY S., PENDELL R., *What Workplace Leaders Can Learn From the Real Gig Economy*, 2018.
<https://www.gallup.com/workplace/240929/workplace-leaders-learn-real-gig-economy.aspx>
- PAYONEER, *The Global Gig-Economy Index.*, Q2 2019.
https://explore.payoneer.com/q2_global_freelancing_index/.
- ALVAREZ M., *5 Things You Need to Know About the Gig Economy*, *gigworx.com.*, 2020.
<https://www.gigworx.com/blog/the-gig-economy-5-things-you-need-to-know>.
- DOKKO J., MUMFORD M., SCHANZENBACHD. W., *Workers and the Online Gig Economy*, The Hamilton Project, 2015.
https://www.hamiltonproject.org/papers/workers_and_the_online_gig_economy.
- BUCHWALD E., *These gig-economy jobs can earn you extra cash during the coronavirus pandemic — without having to leave your home*, 2020.
<https://www.marketwatch.com/story/some-gig-economy-jobs-can-provide-extra-income-without-having-to-leave-home-2020-03-26>.
- IMLAH B., *The Concept of a 'Digital Economy'*, 2013.
<https://web.archive.org/web/20131022003036/http://odec.org.uk/the-concept-of-a-digital-economy/>.

Coordonator științific: POPA MARINA, dr. conf. univ,
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, or. Chișinău, str. Banulescu-Bodoni, 61
e-mail: popa.marina.vasile@ase.md